

Slaapziekte in Gemert

(door Peter van den Elsen)

Alle landelijke en regionale kranten maken in 1935 melding van een slaapziekte in Gemert. Hier een citaat uit het Eindhovens Dagblad van 24 augustus 1935: *“Te Gemert doet zich een geval van slaapziekte voor bij de 45-jarige vrouw A. Rovers-Verschuren in de Pandelaar. De vrouw slaapt al ongeveer 20 dagen. Ofschoon zij door den geneesheer langs natuurlijke weg wordt gevoed, is zij dusdanig verzwakt dat men voor haar leven vreest.”*

De hier genoemde slaapzieke is Adriana Johanna Verschuren, dochter van Arnoldus Verschuren, bouwman, en Johanna van Dooren, geboren in Gemert op 4 juli 1886. Ze huwt te Gemert op 26 mei 1922 met landbouwer Hannes Rovers uit Dinther. Het echtpaar woont na het huwelijk in Erp op het Hurkske en verhuist in 1931

naar de Pandelaar 70, beter bekend als de Michaëlhoeve. Behalve dat Hannes boert, vent hij ook melk.

Achteraf blijkt het eerder genoemde bericht nepnieuws te zijn. In de Zuid-Willemsvaart van 30 augustus 1935 staat: *Geen slaapziekte volgens de deskundige.* De afkorting Msb staat voor de landelijk verschijnende krant De Maasbode. Ziek is ze overigens wel. (Haar bidprentje verwijst naar een langdurig ziekbed.) Een half jaar na het voorstaande bericht overlijdt ze op 1 maart 1936, 49 jaar oud.

Geen slaapziekte te Gemert.
Van deskundige zijde deelt men aan de Msb. mede, dat het bericht, als zou in Gemert een geval van slaapziekte voorkomen, volkomen onjuist is.

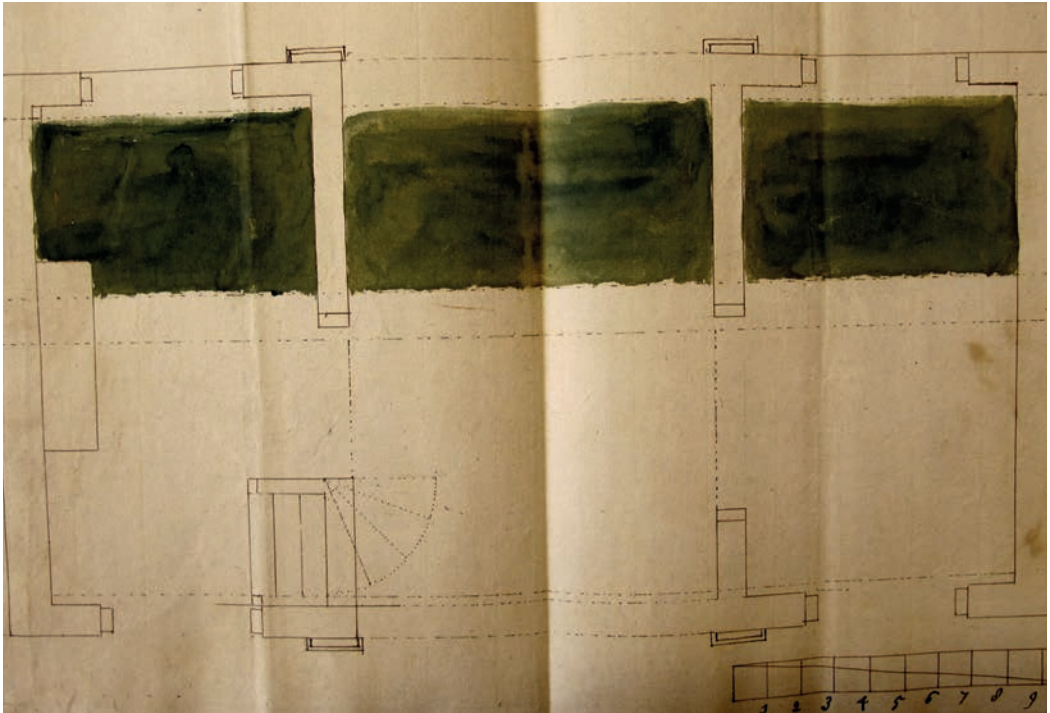
Een boterwaag als poort voor Gemert

(door Jan Timmers)

In het Kommanderij Archief bevindt zich een dossier met daarin een uitgebreid voorstel voor de bouw van een boterwaag. Een gebouw waarin mensen boter, maar ook andere koopwaren kunnen laten wegen, voordat ze aangeboden worden op de markt. Het is een heel ambitieus plan uit 1731. Het voorstel omvat een monumentaal gebouw, geheel onderkelderd. Het zou gebouwd moeten worden langs de huidige Kasteel-Rips en de doorgaande weg zou er onderdoor moeten gaan lopen. Die doorgaande weg is het huidige Binderseind.

Het waagegebouw zou het uiterlijk krijgen van een heus poortgebouw en zou de toegangspoort tot de markt (het huidige Ridderplein) moeten gaan vormen. Het heeft er alle schijn van dat het bij een plan is gebleven.

Als het was uitgevoerd zou dat beslist beter bekend zijn en meer sporen in archiefstukken hebben moeten achterlaten. We zien dat er nog geen 16 jaar later, in 1747, opnieuw een vermelding voorkomt van de bouw van een boterwaag. Het oude plan kwam te vervallen.

Tekening 1: plattegrond (grondtslagh)

Hieronder een deel van de letterlijke beschrijving van de boterwaag uit 1731:

“In sekere huijsinge ofte gebouw bestaende in twee apartementen met een kelder ende om de bequaemste plaetse, over seker rivierke langs de markt loopende genaemt de Loop, met een doorvaert int midden waer door de gemeene wegh loopt, alles volgens de drie annexe stukken in tekening daer van sijnde, sijnde den grondtslagh sub no 1 het gesicht van vooren en achteren sub no 2 ende het gesicht van wedersijde sub no 3 ende de voetmaete van hooghte, wijdte en breete getekent met de schale op voorschreven no 1. En soude door toedoen en bewillinge van sijne Hooghvorstelijke Eminentie

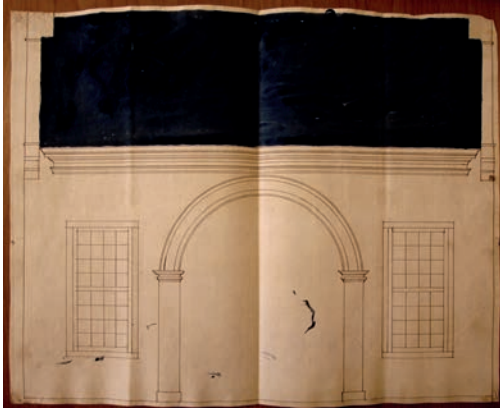
moeten begifticht werden met het privilegie dat alle en een ieder buiten en binne heden hene booter en garen op de maendaghse wekelijkhe merktogh binnen dese heerlijkheijt moghten te merkt brengen omme in voorgeschreven waeghuijs te mogen gewoogen werden.”

Er zitten drie tekeningen bij het plan.

Op de plattegrond (grondtslagh) is bovenaan in de tekening met inkt De Rips ingekleurd, die onder de waag doorloopt.

Tekening nummer 2 is het aanzicht van voor en achter. (De inkt waarmee het dak is ingekleurd, is wel erg donker verkleurd.)

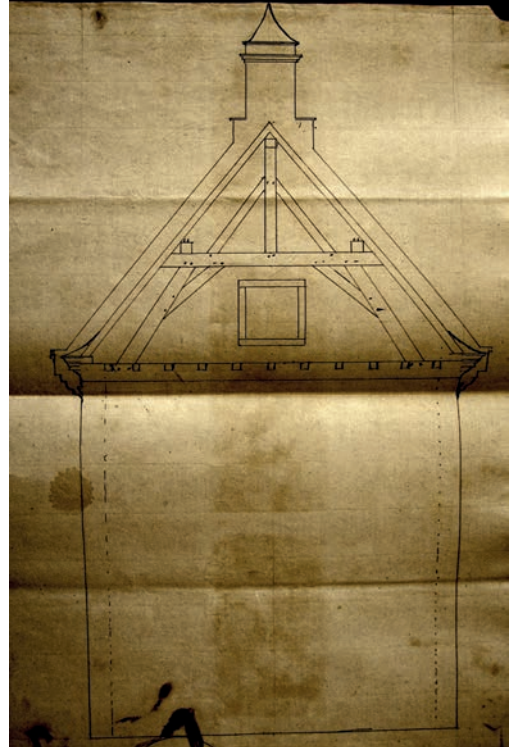
Tekening 3 is het zijaanzicht en deels de doorsnede.

Tekening 2: aanzicht van voor en achter

Een argument voor de bouw van de waag willen we nog noemen. Het zou zo uit een actueel voorstel van een projectontwikkelaar kunnen komen. Te mooi voorgesteld, maar een fraai stukje PR:

“Dat hier door occasie gegeven wort als op andere plaetsen, dat veele buitenlieden niet alleen met boter en fijn garen, maar selfs met alderhande provisie en proviand te merkt koomen tott gerieff van alle inwoonderen die sij andersints kostbaerder en duurder moeten buiten halen, waer uijt dan voortvloeyt dat mede buitenlieden ter merkt koomen, en ons ook tot voordeel der ingesetenen, veele verteringen in de gemeente gedaen werden.”

Tekening 3: zijaanzicht en deels de doorsnede

Het plan voor de waag was een heuse poort over het Binderseind waar De Rips onderdoor stroomt. Het lijkt een ambitieus prestigeproject, dat niet verder kwam dan de tekentafel.

(Bronnen: AKDOG, inv nr 631 van 10-10-1731 en Archief Gemert inv nr 812 anno 1747.)